

DATOS IDENTIFICATIVOS

Dereito: Dereito romano

Materia	Dereito: Dereito romano			
Código	V08G720V01114			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Fuenteseca Degeneffe, Margarita			
Profesorado	Fuenteseca Degeneffe, Margarita			
Correo-e	mfd@uvigo.es			
Web	http://mfd@uvigo.es			
Descrición xeral	Estúdase o Dereito romano como base do dereito europeo occidental			

Competencias de titulación

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección
A8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A17	Coñecer as principais institucións xurídicas
A18	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais
A19	Comprender o carácter unitario do ordenamento xurídico
A21	Apreciar a diversidade e a multiculturalidade
A22	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
A24	Ser quen de argumentar xuridicamente
A26	Ser quen de aprehender sistematicamente o ordenamento xurídico
A27	Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
A28	Ser quen de manexar fontes xurídicas
A29	Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico
A30	Ser quen de comprender e de redactar documentos xurídicos
A31	Ser quen de manexar a oratoria xurídica
A33	Ser quen de elaborar normas
A34	Ser quen de negociar e mediar
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B17	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
B20	Capacidade de síntese e análise
B21	Capacidade de aprender
B22	Capacidade de xestión da información
B23	Capacidade de adaptarse a novas situacións
B24	Capacidade para organizar e planificar
B25	Resolver problemas de forma eficaz

B26	Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo
B27	Traballar de forma autónoma con iniciativa
B29	Preocupación pola calidade
B30	Comportarse de forma ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional
B31	Comunicarse de xeito efectivo nun entorno de traballo (habilidades nas relacións interpersoais)
B32	Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	A1	B1
	A8	B2
	A17	B5
	A18	B12
	A19	B13
	A22	B17
	A24	B20
	A26	B21
	A27	B25
	A28	B26
	A29	B30
	A30	
	A31	
Coñecer as principais institucións xurídicas xurdidas do Dereito romano, na súa maior parte.	A1	B1
	A8	B2
	A17	B5
	A18	B12
	A19	B13
	A22	B17
	A24	B20
	A26	B21
	A27	B25
	A28	B26
	A29	B30
	A30	
	A31	
Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións en Dereito privado, neste caso Dereito privado romano.	A1	B1
	A8	B2
	A17	B5
	A18	B12
	A19	B13
	A22	B17
	A24	B20
	A26	B21
	A27	B25
	A28	B26
	A29	B30
	A30	
	A31	
Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual.	A1	B1
	A8	B2
	A17	B5
	A18	B12
	A19	B13
	A24	B17
	A26	B20
	A27	B21
	A28	B25
	A29	B26
	A30	B27
	A31	B30
	A33	B31
	A34	

Comprender o carácter unitario do ordenamento xurídico, xa que o dereito integrador é o Dereito romano, orixe do ius.	A1	B1
	A8	B2
	A17	B5
	A18	B12
	A19	B13
	A22	B17
	A24	B20
	A26	B21
	A27	B25
	A28	B26
	A29	B30
	A30	
	A31	
Apreciar a diversidade e a multiculturalidade, xa desde o principio do Dereito, posto que xa Roma distinguía entre os cidadáns, latinos ou peregrinos, como distintos suxeitos xurídicos.	A1	B1
	A8	B2
	A17	B5
	A18	B12
	A19	B13
	A22	B17
	A24	B20
	A26	B21
	A27	B25
	A28	B26
	A29	B30
	A30	
	A31	
Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica, apreciando a súa implantación sen apenas cambios na maioría das súas creacións no Dereito actual.	A1	B1
	A8	B2
	A17	B5
	A19	B12
	A22	B13
	A24	B17
	A26	B20
	A27	B21
	A28	B25
	A29	B26
	A30	B30
	A31	
Ser quen de argumentar xuridicamente.	A1	B1
	A8	B2
	A17	B5
	A18	B12
	A19	B13
	A22	B17
	A24	B20
	A26	B21
	A27	B25
	A28	B26
	A29	B30
	A30	
	A31	
Ser quen de manexar fontes xurídicas.	A1	B1
	A8	B2
	A17	B5
	A18	B12
	A19	B13
	A22	B17
	A24	B20
	A26	B21
	A27	B25
	A28	B26
	A29	B30
	A30	
	A31	

Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar, a través dos casos que contén o Digesto.	A1 A8 A17 A18 A19 A22 A24 A26 A27 A28 A29 A30 A31	B1 B2 B5 B12 B13 B17 B20 B21 B25 B26 B30
Ser quen de elaborar normas.	A1 A8 A17 A18 A19 A22 A24 A26 A27 A28 A29 A30 A31 A33	B1 B2 B5 B12 B13 B17 B20 B21 B25 B26 B30
Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico, coñecendo os seus principios fundamentais.	A1 A8 A17 A18 A19 A22 A24 A26 A27 A28 A29 A30 A31	B1 B2 B5 B12 B13 B17 B20 B21 B25 B26 B30
Ser quen de manexar a oratoria xurídica e de empregala de forma práctica.	A1 A8 A17 A18 A19 A22 A24 A26 A27 A28 A29 A30 A31	B2 B5 B12 B13 B17 B20 B21 B25 B26 B30
Ser quen de negociar e mediar.	A1 A8 A17 A18 A19 A22 A24 A26 A27 A28 A29 A30 A31 A34	B1 B2 B5 B12 B13 B17 B20 B21 B25 B26 B30

Capacidade de síntese e análise.	A1	B1
	A8	B2
	A17	B5
	A18	B12
	A19	B13
	A22	B17
	A24	B20
	A26	B21
	A27	B25
	A28	B26
	A29	B30
	A30	
	A31	
Capacidade de aprendizaxe.	A1	B1
	A8	B2
	A17	B5
	A18	B12
	A19	B13
	A22	B17
	A24	B20
	A26	B21
	A27	B25
	A28	B26
	A29	B30
	A30	
	A31	
Capacidade para organizar e planificar.	A17	B1
	A18	B2
	A19	B12
	A21	B13
	A22	B17
	A24	B20
	A26	B21
	A27	B22
	A28	B23
	A29	B24
	A30	B25
	A31	B26
	A33	B27
Capacidade de xestión da información.		B30
		B32
	A1	B1
	A8	B2
	A17	B5
	A18	B12
	A19	B13
	A22	B17
	A24	B20
	A26	B21
	A27	B22
	A28	B25
	A29	B26
	A30	B30
	A31	

Resolver problemas de forma eficaz.

A1
A8
A17
A18
A19
A22
A24
A26
A27
A28
A29
A30
A31
B1
B2
B5
B12
B13
B17
B20
B21
B22
B23
B24
B25
B27
B29
B30
B31

Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo.

A1
A8
A17
A18
A19
A22
A24
A26
A27
A28
A29
A30
A31
B1
B2
B5
B12
B13
B17
B20
B21
B25
B26
B30

Traballar de forma autónoma con iniciativa.

A1
A8
A17
A18
A19
A22
A24
A26
A27
A28
A29
A30
A31
B1
B2
B5
B12
B13
B17
B20
B21
B22
B23
B24
B25
B26
B27

Comportarse de forma ética e mostrar responsabilidade social como cidadán e como profesional.

A1
A8
A17
A18
A19
A22
A24
A26
A27
A28
A29
A30
A31
B1
B2
B5
B12
B13
B17
B20
B21
B25
B26
B30

Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada.

A1
A8
A17
A18
A19
A22
A24
A26
A27
A28
A29
A30
A31
B1
B2
B5
B12
B13
B17
B20
B21
B25
B26
B27
B30
B32

Contidos

Tema

(*)I. Introducción histórica y fuentes

TEMA 1. Evolución histórica do Dereito romano. 1. Periodificación histórica. 2. Dereito romano arcaico. 3. A República. 4. O principado. 5. O dominado. 6. Justiniano. TEMA 2. Fontes do Dereito romano. 1. O Dereito romano primitivo: a lei das XII táboas. 2. O Dereito na época republicana: ius civile, ius gentium e ius honorarium. 3. O Dereito clásico durante o principado: a xurisprudencia. 4. O Dereito romano postclásico: Dereito vulgar. 5. O Corpus Iuris Civilis de Justiniano.

*II. Institucións de Dereito privado romano

a) Conceptos de Dereito.

b) O proceso civil romano

c) Dereitos reais

TEMA 1. A persoa como suxeito de Dereito. 1. Concepto romano de persoa. 2. Nacemento e extinción da persoa física. 3. Proba do nacemento e da morte. 4. Capacidade xurídica de obrar. 5. Causas modificativas da capacidade de obrar. TEMA 2. O status da persoa física (1) 1. Status libertatis: libres e escravos. 2. Situación xurídica e social do escravo. 3. Causas da escravitude. 4. Modos de extinción da escravitude. Manumisiones. TEMA 3. O status da persoa física (2) 1. Status civitatis: Cives romani, latini, peregrini. 2. Adquisición e perda da cidadanía. 3. Status familiae: o paterfamilias e os sometidos ao seu poder (patria potestas, manus, mancipium). 4. A capitis deminutio. TEMA 4. Introducción ao estudo do proceso romano. 1. Da xustiza privada á administración pública da xustiza. 2. Conceptos previos: proceso e relación procesual, xurisdición, acción e Dereito subxectivo. 3. Distintos tipos de procesos ordinarios civís. 4. A administración da xustiza en Roma. TEMA 5. O procedemento das legis actiones. 1. Nocións xerais. 2. Clases: Legis actio sacramento, Legis actio per iudicis arbitrive postulationem, Legis actio per conditionem, Legis actio per manus iniunctionem, Legis actio per pignoris capionem. 3. Valoración de conxunto. TEMA 6. O procedemento formulario: nocións introductorias. 1. Orixe e características do procedemento formulario. 2. A organización xudicial: maxistrados, a competencia e os demais límites da iurisdictio. Xuíces. 3. Clases de accións. 4. Capacidade e legitimación procesual. 5. A representación procesual. 6. Partes auxiliares e pluralidade de partes. TEMA 7. A fase in iure. 1. Actos preparatorios. Editio actionis, In ius vocatio, Vadimonium. 2. A causae cognitio do maxistrado e o seu contido. 3. Posibles causas de paralización do proceso. 4. Autorización da fórmula. TEMA 8. A fórmula e a litis contestatio. 1. Estrutura e contido da fórmula: partes ordinarias e extraordinarias. 2. Fórmulas civís e pretorias. 3. A litis contestatio e os seus efectos. TEMA 9. A fase apud iudicem e a execución da sentenza. 1. Desenvolvemento e práctica das probas. 2. A sentenza: orzamentos e requisitos; clases, efectos e remedios contra a sentenza. 3. Execución da sentenza: Actio iudicati, execución patrimonial, privilexios na execución. TEMA 10. Delimitacións conceptuais. 1. As cousas e a súa clasificación. 2. Terminoloxía e tipos de propiedade romana: Dominium, In bonis habere, propiedade peregrina, propiedade provincial. 3. Limitacións legais da propiedade romana. 4. A antítese entre dereitos reais e de obrigaición. TEMA 11. Adquisición da propiedade. 1. Clasificación dos modos de adquirir a propiedade. 2. Modos orixinarios: ocupación, adquisición do tesouro, accesión, especificación, confusio e commixtio, adquisición de froitos, adiudicatio, litis aestimatio. 3. Modos derivativos: Mancipatio, in iure cessio, traditio, usucapio e longi temporis praescriptio. A usucapión justiniana. TEMA 12. Protección procesual do propietario. 1. Acción reivindicatoria. 2. Acción publiciana. 3. Protección da propiedade provincial e peregrina. 4. Outros recursos procesuais. TEMA 13. A posesión. 1. Fundamento da protección posesoria. 2. Terminoloxía e evolución histórica. 3. A posesión pretoria e os interdictos posesorios. 4. A posesión civil: adquisición e perda da posesión. 5. Desenvolvemento ulterior da doutrina da posesión: a quasi-possessio. TEMA 14. As servidumes. 1. Orixe e evolución histórica. 2. Principios xerais. 3. Tipos de servidumes. 4. Constitución e extinción. 5. Defensa procesual. TEMA 15. O usufructo. 1. Concepto e orixe histórica. 2. Contido: significado do binomio uti-frui. 3. Responsabilidade do usufructuario: a caución usufructuaria. 4. Suxeito e obxecto do usufructo. 5. Constitución e extinción. 6. Defensa procesual. 7. O cuasi-usufructo. 8. O dereito de uso e habitación. 9. Operae servorum.

III. Dereito de obrigacións

TEMA 1. A obligatio. 1. Concepto e evolución histórica da obligatio. 2. A prestación: clases e caracteres. 3. Clases de obrigacións. 4. Lugar e tempo do cumprimento das obrigacións: a maura. 5. Obligatio e actio: as chamadas obrigacións naturais. 6. Fontes das obrigacións: época clásica, sistematización postclásica. TEMA 2. Transmisión e extinción das obrigacións. 1. Transmisión das obrigacións. 2. Extinción das obrigacións. TEMA 3. Os contratos. 1. Nocións xerais. 2. Distintas clases de contratos. 3. O principio da vinculación exclusiva dos suxeitos contratantes: estipulacións a favor e a cargo de terceiros. TEMA 4. Contratos reais. 1. Mutuo: concepto e elementos. Efectos: usurae, accións, o Senadoconsulto Macedoniano, fœnus nauticum. 2. Comodato: concepto, réxime xurídico. 3. Depósito: depositio ordinario, figuras especiais de depósito. TEMA 5. Contrato formais. 1. Contratos verbais: sponsio e stipulatio. Estrutura da stipulatio. Cancelación: a acceptilatio e a stipulatio aquiliana. 2. Contratos literais. TEMA 6. Contratos consensuais. A compravenda. 1. Orixes. 2. Concepto e elementos: o consentimento, a merx, o pretium. 3. Obrigacións do comprador e do vendedor. 4. Accións. 5. A evicción. 6. A garantía por vicios ocultos. 7. Pactos engadidos á compravenda. TEMA 7. Contratos consensuais. A sociedade e o mandato. 1. O contrato de sociedade. 2. O contrato de mandato. TEMA 8. Contratos consensuais. O arrendamento. 1. Concepto e clases. 2. Arrendamento de cousa. 3. Arrendamento de obra: a lex Rhodia e as modalidades do seguro de risco. 4. A locatio-conductio e as relacións de traballo. 5. A responsabilidade dos navieiros e hostaleiros. TEMA 9. Delitos privados. 1. Delictum e poena: características das accións penais. 2. Delitos de furto: concepto e clases. 3. Delitos de dano: a actio Legis Aquiliae, extensións pretorias. 4. Delitos de lesións: a actio iniuriarum. 5. Delitos varios en Dereito pretorio: accións delictuais in factum, delitos de metus, rescisión de negocios realizados por intimidación, acción de dolo.

IV. Dereito de familia

TEMA 1. A familia. 2. A familia na concepción dos xuristas romanos. 3. Constitución da familia. 4. Filiación, parentela e afinidade. 5. Réxime económico da familia: os peculios. 6. Disolución do vínculo familiar. TEMA 2. Matrimonium. 1. Características do matrimonio romano. 2. Matrimonium cum manu e matrimonium sine manu. 3. O matrimonio clásico.

V. Dereito hereditario e doazóns

TEMA 1. Nocións básicas introductorias. TEMA 2. Delación da herdanza. TEMA 3. Adquisición e aceptación da herdanza. TEMA 4. Efectos da adquisición hereditaria. TEMA 5. Sucesión lexítima ab intestato. TEMA 6. Sucesión testamentaria. TEMA 7. Contido do testamento (1): institución do herdeiro. TEMA 8. Contido do testamento (2): legados e fideicomiso. TEMA 9. Sucesión lexítima contra o testamento.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	36	0	36
Estudo de casos/análises de situacións	13	13	26
Presentacións/exposicións	1	10	11
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1	76	77

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición oral complementada co uso, no seu caso, de medios audiovisuais dirixida aos estudantes coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.
Estudo de casos/análises de situacións	Cada semana exporase aos alumnos un caso práctico que deberán resolver por escrito. A resolución do caso servirá para a explicación e o debate sobre a institución concreta que se analiza.
Presentacións/exposicións	Preparación polo alumno duns concretos temas para proceder á súa exposición oral na data que se determine.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentacións/exposicións	Formulación e resolución de dúbidas teóricas e prácticas.
Estudo de casos/análises de situacións	Formulación e resolución de dúbidas teóricas e prácticas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Estudo de casos/análises de situacións	Semanalmente o alumno resolverá por escrito un caso práctico que se entregará ao profesor. Destes corríxiranse aleatoriamente dous. Avaliarase a capacidade do alumno para aplicar os coñecementos teóricos adquiridos á resolución dun caso práctico concreto.	25
Presentacións/exposicións	Avaliación do estudo máis intensivo e concreto de determinados temas. O alumno fará unha breve exposición oral de un tema concreto ante o profesor e ante os demais alumnos.	25
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Proba na que se avaliarán os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos polo alumno. Consistirá en tres preguntas longas que o alumno debe desenvolver por escrito no tempo dunha hora.	50

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumno ten que alcanzar a nota mínima de 5 no exame final para que lle poida ser sumada a esta cualificación a da avaliación continua.

As cualificacións da avaliación continua só se manterán nas dúas convocatorias do mesmo curso académico. En cada convocatoria, tanto quen suspendese a materia como quen non seguise a avaliación continua, terá dereito a un exame final no que poden alcanzar o 100% da nota. O mesmo sucede co exame fin de carreira. Só nestes casos á proba final -tres preguntas teóricas- engadiráselle a resolución dun caso práctico.

Bibliografía. Fontes de información

Daza Martínez-Rodríguez Ennes, **Instituciones de Derecho privado romano**, 3ª edición revisada y ampliada,
 PARICIO/FERNÁNDEZ BARREIRO, **HISTORIA DEL DERECHO ROMANO Y SU RECEPCIÓN EUROPEA**, 9ª ed.,
 FERNÁNDEZ BARREIRO/PARICIO, **FUNDAMENTOS DE DERECHO PRIVADO ROMANO**, 8ª ed.,
 Daza Martínez, Jesús, **Iniciación al estudio histórico del Derecho Romano**, 2ª edición.,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dereito civil III. Familia e sucesións/V08G080V01502
 Dereito: Introducción ao dereito civil e dereito da persoa/V08G081V01203
 Dereito civil I. Obrigas e contratos/V08G081V01301
 Dereito civil II. Dereitos reais/V08G081V01404